

z p r a v o d a j

XXVII. ročník

4

2016

TÉMA

- 2 Editorial
Římský bůh Janus, původní dorozumivací jazyk v Cedefopu, co je dobré vědět o člověku...
 - 3 Cedefop: Na nových cestách
Stručná zpráva Cedefopu.
 - 7 Rozvoj podnikatelských kompetencí z psychologického hlediska
Co zjistil pedagogický výzkum.
 - 8 Dětem na prvním stupni domácí úkoly neprospívají, říkají vědci
Zodpovědnost žáků lze trénovat jiným způsobem.
 - 9 Není zámečnick jako zámečnick
Kde všude pracují zámečníci.
 - 9 Švédsko 2016: Rok odborného vzdělávání a přípravy
Snahy o zvýšení atraktivity OVP pro žáky.
 - 10 Rakousko: zákon o národním rámci kvalifikací vstupuje v platnost
Opatření pro přiřazování kvalifikací k rámci.
 - 11 Proč lidé věří konspiračním teoriím
Studie nizozemského psychologa přináší odpověď.
 - 12 Počáteční podpora pro mladé lidi v EU: Od implementace k evaluaci
Podnikání jako prostředek snižování míry nezaměstnanosti mládeže?
 - 14 Umělecká řemesla – práce s kovem
Umělecké kovárství ve Francii.
 - 15 Co nového v časopisech
Journal of Vocational Education and Training, 2016, č. 1; Sociologický časopis, 2016, č. 1.
 - 15 Nové knihy v knihovně
Inkluze ve škole a ve společnosti; Vzdělávání se zaměřením na inkluzivní didaktiku; Entrepreneurship Education at School in Europe, Kosmické rozhovory o povaze vesmíru a pátrání po skutečnosti.
 - 16 Zajímavé internetové adresy
Jak správně citovat, Národní soustava kvalifikací, Česko – země příběhů.
- Příloha: Matematické vzdělávání pro 21. století rozvíjí kreativitu a komunikační dovednosti

Editorial

„Janus slul v římské metodologii staroitalský bůh chránící veškeré vchody domu soukromého i průchody veřejné, jež otvírá i zavírá, opatřen jsa klíčem i holí (k odhánění nevitáných i k odvracení zla) a vyhlížeje svojí dvojitou tváří bděle k východu a západu. Rovněž brány nebeské stály pod jeho dozorem,

takže pozdější filosofický názor z něho učinil tvůrce a pořadatele světa. Z boha vchodu vznikl snadno bůh všelikého začátku: zajišťuje dobrý počátek veškerého díla, vzýván na prvním místě před ostatními bohy při všech obětech a modlitbách; jemu zasvěceno jitro, první den každého měsíce (Calendae), první měsíc v roce (Januarius), o jehož prvním dni každý Říman zdárným počátkem svého obvyklého zaměstnání hleděl si zajistiti úspěchy další; odtud se stal též bohem roku, jehož prsty na sochách sestavovány tak, že vykazují 355 nebo 365 dní, a stotožňován s Aionem.“ (Ottův slovník naučný, 1898)

Stručná zpráva Cedefopu se tentokrát zabývá především Cedefopem samotným a jeho aktivitami. Hledí do minulosti i do budoucnosti podobně jako bůh Janus, který je zmiňován na začátku stručné zprávy nazvané Na nových cestách. Zpráva bilancuje a zároveň plánuje nové aktivity. Počty citací z prací Cedefopu i počty stahovaných publikací a stručných zpráv jsou úctyhodné. Podílí se na nich i Zpravodaj, protože si pro překlad stručné zprávy stahujeme vždy tři jazykové verze (anglickou, francouzskou a německou). Tentokrát jsme nahlédli i do polské verze, protože v polštině, podobně jako v češtině, se nevaliduje skutečnost, že se někdo učil, ale výsledky toho učení, po polsku „validacja kompetencji zdobytych poprzez uczenia“. Cedefop byl založen v tehdejší Západní Berlíně, protože však měl být evropskou nikoliv německou institucí, jeho zaměstnanci, v převážné většině Němci se dohodli na francouzštině jako dorozumivacím jazyku. Tenkrát ještě v mezinárodních organizacích nepřevažovala angličtina tak, jako je tomu dnes.

V loňském lednovém čísle Zpravodaje byl článek s názvem „Není želva jako želva“. Někteří čtenáři se zdálo, že nemá v tomto časopise co dělat, přestože tam byla zmínka o želvi grafice, která je dost odborná záležitost. To se u článku „Není zámečník jako zámečník“ nemůže stát. Snažili jsme se také najít vhodné ekvivalenty k různým druhům zámečnicků v jiných jazycích a budeme rádi, když nám k našim překladům napíšete své připomínky.

Rodiče žáků 1. stupně základní školy upozorňujeme na článek na straně 8, který „není vhodný pro děti“, ale dospělí by se nad ním mohli zamyslet.

V minulém čísle byl uveřejněn článek o výchově k podnikavosti ve školách v Evropě. V tomto čísle najdete překlad článku z německého časopisu z doby, kdy ještě termín „výchova k podnikavosti“ nebyl tak rozšířen, a proto se v něm píše o „podnikatelských kompetencích“, které by si měli osvojit žáci odborných škol i již dospělí podnikatelé.

A na závěr citát Gilberta Chestertona: Nejpraktičtější a nejdůležitější věc o člověku je stále jeho názor na svět... Myslíme si, že pro generála, který má bojovat proti nepříteli, je nejdůležitější znát počet nepřátel, ale ještě důležitější je znát jejich filozofii. (The most practical and important thing about a man is still his view of the universe... We think that for a general about to fight an enemy, it is important to know the enemy's numbers, but still more important to know the enemy's philosophy.)

AK

Cedefop: Na nových cestách

V roce 2015 při příležitosti 40. výročí svého založení Cedefop oslavoval minulost; rok 2016 bude naopak ve znamení přechodu po změnách, ke kterým došlo v evropské politice odborného vzdělávání a přípravy.

Římský bůh Janus – po kterém je pojmenován měsíc leden (*Januar*) – má dvě tváře (viz editorial na protější stránce), z nichž jedna hledí do minulosti, druhá do budoucnosti. Pro Cedefop bude po úspěšné loňské oslavě 40. výročí rok 2016 rokem přechodu, kdy se bude přizpůsobovat novému evropskému politickému rámci pro odborné vzdělávání a přípravu (OVP) a připravovat se na další změny.

Cedefop své výročí v červnu 2015 v Soluni, která je už 20 let jeho domovem, oslavoval konferencí, výstavou a publikací¹ na téma „Staré kořeny pro nové cesty“. Tato událost byla zaměřena na inspirování budoucí práce k modernizaci OVP zdůrazňováním pozoruhodných výsledků, kterých dosud evropská spolupráce v OVP dosáhla. Druhého setkání v listopadu 2015 v Bruselu se zúčastnil i Eurofond (který také oslavoval 40. výročí) a Evropský hospodářský a sociální výbor (*European Economic and Social Committee – EESC*). To připomnělo ústřední roli sociálních partnerů a EESC ve vytvoření obou agentur. Také se tím zdůraznil význam sociálního dialogu při vytváření pracovního a učebního prostředí, které může rozvíjet dovednosti, zvyšovat produktivitu a stimulovat inovace.

V červnu 2015 se EK, členské státy EU a sociální partneři dohodli v Rize na novém rámci evropské poli-

tiky OVP² na léta 2015–20. Nové politické priority podporují učení na pracovišti, zlepšování kvality OVP, zvyšují přístup k OVP a kvalifikacím, posilují klíčové kompetence a vytvářejí více příležitostí a lepší příležitosti pro učitele a instruktory v OVP.

K navrhovaným opatřením pro rok 2016 patří „strategie pro kompetence“, kterou vypracovala Evropská komise, a eventuálně i „jednotná integrovaná služba“ pro informace o kvalifikacích a kompetencích. Zbývá také zjistit, jak bude příliv uprchlíků a žadatelů o azyl do EU ovlivňovat OVP. Více než 80 % nově přichozících je mladších než 35 let – pro jejich integraci je podstatný přístup ke vzdělávání a profesní přípravě nebo na trh práce.

Tyto změny vyžadují, aby Cedefop přizpůsobil svou práci. V roce 2016 se ukončí současné střednědobé priority Cedefopu (viz rámeček na s. 4). Nové priority budou schváleny jako součást programového dokumentu pro čtyřleté období 2017–2020. Očekává se, že Evropská komise v rámci svého obvyklého přístupu k řídicím agenturám navrhne v roce 2016 revizi zakládajícího statutu Cedefopu. Tato revize bude aktualizovat původní poslání Cedefopu (pocházející z roku 1975) tak, aby lépe odráželo jeho úlohu spojovat OVP s trhem práce.

Společné evropské nástroje a principy

O Cedefopu

Cedefop je agentura Evropské unie, která pomáhá utvářet politiku odborného vzdělávání a přípravy (OVP) podporující excelenci a sociální začleňování. Cedefop také pomáhá posilovat evropskou spolupráci v OVP. Pro období let 2012–2016 měl Cedefop tři priority:

- podporování modernizace systémů OVP;
- profesní dráhy a přechody včetně dalšího OVP, vzdělávání dospělých a učení se na pracovišti;
- analyzování potřeb kvalifikací a kompetencí.

Všechny aktivity Cedefopu podporují evropskou agendu politiky OVP a obsahují všechny úkoly, jejichž vykonávání od agentury vyžaduje Rada ministrů, Evropská komise, členské státy a sociální partneři. To je například podávání zpráv o vývoji v politice OVP v členských státech, pomoc při navrhování a zavádění evropských nástrojů, které podporují mobilitu, například Europass, Evropský rámec kvalifikací a prognózy nabídky kvalifikací a poptávky po nich. Informace Cedefopu získávané z výzkumu, z politických analýz a z práce v sítích jsou rozšiřovány prostřednictvím webových stránek, publikací, sociálních médií a setkání.

Cedefop byl založen 10. února 1975 a sídlil v původním Západním Berlíně, odkud se v roce 1995 přestěhoval do Soluně. Analýzy systémů a politiky OVP prováděné Cedefopem jsou oceňovány. Cedefop je mezinárodně uznáván za přední expertní středisko v oblasti rámců kvalifikací a prognóz potřeby kvalifikací. Cedefop zajišťuje úplnost své práce a odstraňuje duplicitu úzkou spoluprací s dalšími evropskými, národními a mezinárodními organizacemi.

Způsob fungování Cedefopu ovlivňují také přípravy na změny. 40. výročí zaznamenalo vývoj Cedefopu od organizace, která popisuje, informuje a rozšiřuje informace o OVP, k organizaci, která analyzuje, poskytuje rady a sdílí postupy a ideje OVP. Nová organizační struktura zavedená v roce 2015 umožňuje Cedefopu kombinovat výzkumnou, analytickou a poradenskou funkci k posilování své role zprostředkovatele znalostí. V roce 2016 bude Cedefop poskytovat víc informací o jednotlivých zemích, aby podporoval v členských státech vzájemné učení se a realizaci politiky. V některých oblastech, např. v evropských nástrojích a v Evropské alianci pro učňovství³, již Cedefop podporuje členské státy přímo.

Strategie modernizace systémů OVP

Od roku 2004 podává Cedefop zprávy o pokroku dosaženém členskými státy v realizaci priorit evropské politiky OVP, které byly odsouhlaseny Evropskou komisí a sociálními partnery v rámci Kodaňského procesu. V roce 2015 publikoval Cedefop monitorovací zprávu *Účinnější odborné vzdělávání a příprava pro lepší život občanů*⁴, která analyzuje pokrok v zavádění priorit Bruggského komuniké z roku 2010. S použitím

informací z ReferNetu – Evropské informační sítě Cedefopu o OVP – pomáhá zpráva utvářet diskusi o nových politických prioritách odsouhlasených v Rize v roce 2015. Cedefop bude nadále monitorovat a analyzovat vývoj národní politiky OVP. Bude také publikovat informace o vývoji OVP a trhu práce v zemích předsedajících EU v roce 2016: v Nizozemsku a na Slovensku.

V rámci iniciativy Mládež v pohybu⁵ pomůže „tabulka výsledků v oblasti mobility“ členským státům identifikovat, kde je úsilí vložené do zajišťování mobility pro učení úspěšné. V roce 2015 Cedefop udělal studii proveditelnosti a v roce 2016 bude prezentovat první „tabulku výsledků v oblasti mobility“ pro počáteční OVP. Ta bude zachycovat čtyři klíčová témata (informace, administrativu, uznávání a financování). V letech 2016–2017 bude přidáno šest dalších témat, včetně motivace, připravenosti a kvality.

Evropské OVP prochází podstatnými změnami. V roce 2015 zahájil Cedefop studii k pochopení povahy těchto změn a sil, které jsou za nimi. V roce 2016 se bude diskutovat o prvních zjištěních a o tom, jak by mělo být OVP definováno, i o vnějších faktorech (např. o demografii) ovlivňujících jeho vývoj, a výsledky budou zveřejňovány. V návaznosti na počáteční zjištění studie z roku 2015 a na konferenci v roce 2016 bude Cedefop pokračovat v objasňování toho, jak globalizace mění kvalifikace OVP. Bude i nadále podporovat práci na mezinárodních sektorových kvalifikacích.

Cedefop již déle než deset let spolupracuje s Evropskou komisí, členskými státy a sociálními partnery na vytváření společných evropských nástrojů a principů (viz obr. s. 3). Tento soubor nástrojů zlepšuje chápání kvalifikací a usnadňuje lidem přechody mezi různými druhy vzdělávání (např. mezi všeobecným a odborným vzděláváním) a mobilitu překračující hranice států. Cedefop se podílel na vymyšlení těchto evropských nástrojů a principů a nyní na jejich zavádění v členských státech.

Významný vliv Evropského rámce kvalifikací (EQF) a s ním spojených národních rámců kvalifikací (NRK) na národní strategie ve vzdělávání a profesní přípravě se probíral v publikaci Cedefopu *Analysis and overview of national qualifications framework developments in European countries (Analýza a přehled národních rámců kvalifikací v evropských zemích)* z roku 2015. Země začínají chápat NRK nejen jako nástroj k reformě kvalifikací, ale také k reformě všeobecného a odborného vzdělávání v širším smyslu. Cedefop bude v roce 2016 pokračovat v analýze vytváření NRK a poskytovat online poznatky o aktualizacích v jednotlivých zemích.

Doporučení Rady z roku 2012 stanovuje konečný termín pro zavedení opatření pro validaci výsledků informálního a neformálního učení v jednotlivých zemích na rok 2018. Cedefop uspořádá v roce 2016 velkou konferenci, na které se bude diskutovat o tom, co zbývá dodělat, aby byl dodržen konečný termín, a o spojeních mezi validací a evropským a národními rámci kvalifikací. V roce 2016 bude publikováno několik studií Cedefopu o různých aspektech validace spolu s aktualizacemi z jednotlivých zemí a syntetickou zprávou, které mají podpořit diskusi. Konference se bude specificky zaměřovat na to, jak validace, poradenství a další opatření vztahující se k OVP mohou podporovat integraci migrantů a uprchlíků do trhu práce v Evropě.

Počet lidí využívajících Europass nadále roste. Webovou stránku⁶ navštívilo od jejího spuštění v roce 2005 více než 126 milionů lidí, z toho 24 milionů v roce 2015. Od roku 2005 bylo online vytvořeno 65 milionů životopisů, z toho 18 milionů v roce 2015. Cedefop bude v roce 2016 modernizovat svou webovou stránku, aby zlepšil služby. Pokud se Evropská komise rozhodne revidovat své rozhodnutí o Europassu z roku 2004 a doporučení k EQF z roku 2008, bude Cedefop tento proces podporovat.

Cedefop a Evropská komise vydaly v roce 2015 příručku o zajišťování kvality pro národní poskytovatele OVP. Po ní následoval prosincový seminář *Learning providers and the quality of learning delivery (Poskytovatelé OVP a kvalita dodávaného OVP)*, který zkoumal potřeby a priority poskytovatelů OVP v dodávání flexibility a kvality.

Úspěch evropských nástrojů a principů závisí na konzistentním využívání výsledků učení (co člověk, který se učí, umí na konci jakéhokoliv učebního procesu, formálního nebo neformálního) spíše než na institucionálních podmínkách (doba a místo) učebního procesu. Fórum Cedefopu o politice vzdělávání (*Policy-Learning-Forum*) o popisování a aplikování výsledků učení v roce 2015 bylo dalším příkladem vzrůstající podpory národních zainteresovaných stran zavádějících evropské nástroje v členských státech; další fórum o výsledcích učení se bude konat v roce 2016. Cedefop bude v roce 2016 také publikovat svou studii o využívání výsledků ve všeobecném a odborném vzdělávání v 33 zemích.

Zaměření na občany: profesní dráhy a přechody

Vysoká míra nezaměstnanosti mládeže znovu vzbudila zájem o učňovství: Cedefop podporuje Evropskou alianci pro učňovství několika způsoby. Konference *Engaging small and medium-sized enterprises in apprenticeship (Malé a střední podniky se angažují v učňovství)*,

kteřá se konala v prosinci 2015, představila příklady malých a středních podniků (MSP), které převzaly vedení v zakládání programů učňovství. Povzbuzuje vytváření bilaterálních a multilaterálních partnerství, aby přemluvila MSP k poskytování učňovství ve větším rozsahu. Cedefop také finalizoval přehledy učňovství v Litvě a na Maltě a nyní vytváří tyto přehledy v Řecku, v Itálii a ve Slovinsku. V roce 2016 bude Cedefop mapovat učňovství v členských státech – zároveň bude publikovat studii o řízení a financování učňovství a organizovat druhé *Policy-Learning-Forum* na téma učení na pracovišti a učňovství v EU.

V roce 2016 bude Cedefop publikovat také studii o ekonomických a sociálních nákladech na dospělé s nízkou kvalifikací. V témže roce bude Cedefop publikovat zjištění z nového šetření veřejného mínění o OVP, která poskytnou poznatky o vnímání, atraktivnosti a efektivitě OVP. Plánované Fórum Cedefopu v roce 2016 se bude zabývat příklady efektivní politiky a praxe v dalším odborném rozvoji učitelů a instruktorů v OVP, včetně učení na pracovišti a učňovství.

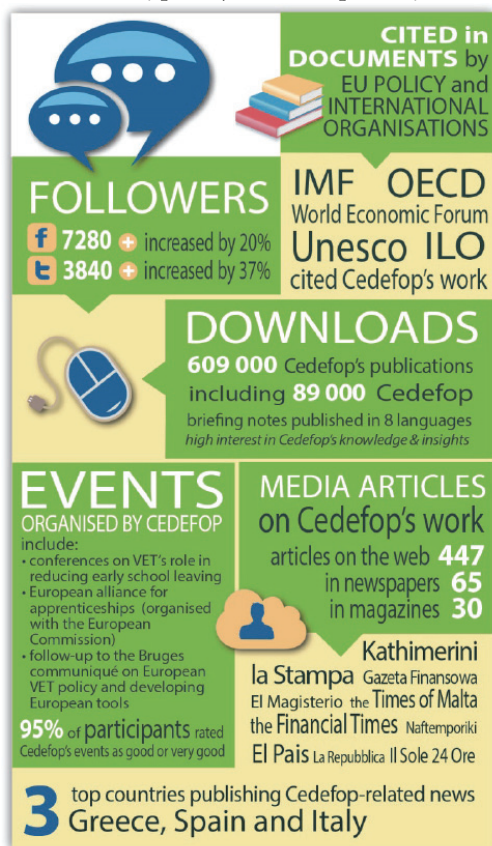
Analýza kvalifikací a kompetencí

Práce Cedefopu na kvalifikacích slouží jako základ agendy pro nové kompetence a nové pracovní příležitosti ve strategii Evropa 2020. Téma nesouladu v kvalifikacích je velkou politickou prioritou. Cedefop v roce 2015 zveřejnil výsledky svého šetření evropských kvalifikací v publikaci *Skills, qualifications and jobs in the EU: the making of a perfect match? (Kompetence, kvalifikace a pracovní místa v EU: dosažení dokonalého souladu?)*. Ta zdůrazňuje: potřebu rozšíření učení na pracovišti; význam dalšího OVP, které by drželo krok s měnícími se pracovními úkoly; důležitost kvality práce pro rozvoj kompetencí. O politických důsledcích těchto zjištění se diskutovalo na vysoké úrovni na konferenci v prosinci 2015. Diskuse bude v průběhu roku 2016 pokračovat.

V prosinci 2015 spustil Cedefop ve spolupráci s Evropskou komisí revidovanou verzi Panoramy kompetencí EU (*EU Skills Panorama – EUSP*)⁷, dynamickou interaktivní webovou platformu poskytující přístup k údajům o trendech v kompetencích a pracovních místech v celé Evropě. Práce bude v roce 2016 pokračovat přizpůsobováním stránky tak, aby ji mohli využívat i odborníci v poradenství a političtí činitelé. Evropská komise s podporou Cedefopu zkoumá možnost „jediné integrované služby“ spojením EUSP s dalšími informačními zdroji, jako jsou např. EURES (podporující hledání práce v celé Evropě) a Europass.

Ve spolupráci s dalšími mezinárodními organizacemi si Cedefop vybudoval reputaci expertního střediska

na interakci mezi kvalifikacemi, kompetencemi, OVP a trhem práce. V roce 2015 aktualizoval Cedefop své celoevropské prognózy nabídky a poptávky kvalifikací a vytvořil prognózy pro všechny členské státy, z nichž vyplývá, že evropský průměr zastírá velké rozdíly mezi jednotlivými zeměmi. V roce 2016 vypracuje Cedefop novou prognózu pro rok 2030 a spolu s Evropskou komisí a OECD vypracuje scénáře politiky kvalifikací.

Činnosti, výsledky a úspěchy Cedefopu shrnuté v obrázku:

Práce Cedefopu jsou citovány v dokumentech EU a mezinárodních organizací (MMF, OECD, Světové ekonomické fórum, Unesco, ILO).

Na Facebooku ho sleduje 7280 lidí (zvýšení o 20 %), na Twitteru 3840 lidí (zvýšení o 37 %).

Stažené soubory: 609 000 publikací včetně 89 000 stručných zpráv publikovaných v 8 jazycích

Velký zájem je i o znalosti a vhledy, které středisko poskytuje.

Události pořádané Cedefopem:

- konference o úloze OVP ve snižování předčasných odchodů ze školy
- Evropská aliance pro učňovství (organizovaná spolu s EK)
- následná opatření k Bruggskému komuniké.

95 % účastníků hodnotí události pořádané Cedefopem jako dobré nebo velmi dobré.

Články o práci Cedefopu v médiích: na webu (447), v novinách (65), v časopisech (30).

Novinky Cedefopu se nejvíce publikují v Řecku, Španělsku a Itálii.

V průběhu roku 2016 bude Cedefop v členských státech podporovat budování kapacity pro předvídaní a sladování kompetencí. Poznatky ukazují, že nesoulad v kvalifikacích může přetrvávat, je-li nedostatek informací o objevující se potřebě kvalifikací a kompetencí, nebo tam, kde chybí propojení mezi OVP a míst-

ním/regionálním ekonomickým vývojem. V důsledku toho bude Cedefop v roce 2016 publikovat práci o systémech řízení kompetencí v zemích EU. Kromě toho bude Cedefop poskytovat online index kompetencí sumarizující výkony jednotlivých zemí ve vytváření a využívání kompetencí. Fórum Cedefopu o politice vzdělávání (*Policy-Learning-Forum*) bude sdílet zkušenosti s tím, jak sladit opatření OVP a potřeby trhu práce. Cedefop bude v roce 2016 publikovat studii o nedostatku odborných sil, který představuje riziko pro ekonomiku, aby ukázal, která pracovní místa a kompetence jsou pro ekonomiku EU nejdůležitější.

Efektivní evropská agentura

Informace a sdělení Cedefopu jsou integrální součástí jeho činnosti a jsou úzce spojeny s evropskou agendou politiky OVP. Časopis Cedefopu *Skillset and match*, vycházející třikrát ročně, bude nadále prezentovat práci Cedefopu a vývoj v evropském OVP široké veřejnosti. Cedefop pečlivě monitoruje své zdroje a využívá rozpočet založený na činnostech. Indikátory jeho výkonnosti ukazují, že zainteresované strany oceňují jeho práci a poptávka po expertizách stoupá (viz obrázek vlevo). V roce 2015 vyčerpal Cedefop svůj rozpočet z více než 99 %. Audity potvrzují, že postupy Cedefopu jsou regulérní a vnitřní kontrolní systém funguje dobře.

Přes rozpočtová omezení od roku 2009 úkoly rostou v důsledku poptávky, zejména poskytování zpráv o politice, podpora evropských nástrojů a analýzy národních i evropských prognóz potřeb kvalifikací. Cedefop byl také požádán o převzetí nových úkolů, jako jsou například Panorama kompetencí EU, Evropský inventář validace a tabulka výsledků v oblasti mobility i podpora implementace v členských státech.

Cedefop s více než 40letými zkušenostmi nadále pomáhá politickým činitelům, včetně sociálních partnerů na evropské i na národní úrovni, přizpůsobovat systémy OVP nové poptávce a podporovat ty občany, pro které je nabídka OVP první cestou k zaměstnání.

AK

¹ <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/8607>

² Viz Stručná zpráva Cedefopu, Zpravodaj 3/2015, s. 7–10.

³ Evropská aliance pro učňovství, Zpravodaj 7–8/2013, s. 8.

⁴ Zpravodaj 5/2015, s. 6–9.

⁵ Doporučení Rady ze dne 28. června 2011 *Mládež v pohybu – podpora mobility mladých lidí ve vzdělávání*. Úř. věst. EU, C 199, s. 1–7.

⁶ <http://europass.cedefop.europa.eu>

⁷ <http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Pramen: Cedefop. Towards new routes. Briefing Note, February 2016, ISSN 1831-2411, 4 p.

S přihlédnutím k francouzské verzi *Les nouvelles voies à suivre* a německé verzi *Auf neuen Wegen*.

<http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/9108>

Rozvoj podnikatelských kompetencí z psychologického hlediska

Článek popisuje podnikatelské kompetence, které jsou z psychologického hlediska prospěšné pro identifikování a využití obchodních příležitostí a představuje odbornou přípravu, jejímž úkolem je tyto kompetence posilovat u studentů i u aktivních podnikatelů.

Psychologický výzkum, který se zabývá procesem podnikatelského jednání, popisuje dvě hlavní aktivity podnikání: identifikace obchodních příležitostí a využívání těchto příležitostí. Běžné vlastnosti podnikatelů nestačí k tomu, aby se dalo vysvětlit, proč a jak jsou v těchto aktivitách úspěšní. Podrobný výzkum ale odhalil různé kompetence, které jsou pro podnikání prospěšné. Dají se učit, a tím zpřístupňovat širokému publiku.

Podnikatelské kompetence

▪ Vlastní iniciativa

Vlastní iniciativa je aktivní přístup, kterým se člověk pokouší měnit své okolí, místo aby se mu pasivně přizpůsoboval. V kurzech vlastní iniciativy musí být účastníci kurzu přesvědčeni, že vlastní iniciativa je smysluplná a vede k pozitivním výsledkům, a zároveň se učit přebírat odpovědnost také za negativní události ve svém životě.

▪ Kreativita

Podstatná je také kreativita. Kurzy kreativity bývají často založeny na fázovém modelu kreativity. Proces vytváření podnikatelských záměrů je popsán jako sled fází, které zahrnují identifikaci, například potřeby zákazníka, dále přípravu na řešení problému, shromažďování nejrůznějších informací, hodnocení a zkoumání nejrůznějších, i méně obvyklých řešení a nakonec realizace zvoleného řešení.

Oddělený popis jednotlivých fází umožňuje rozlišovat divergentní, do šířky rozvedené, a konvergentní procesy myšlení vedoucí k řešení. Účelem je předejít přijetí ukvapeného řešení, které člověka napadlo jako první. Model dále zdůrazňuje důležitost přípravy před vlastním řešením problému. Dříve než se mohou zvažovat možnosti řešení, musí být problém jasně definován a musí být k dispozici dostatek informací.

▪ Plánování a stanovení cíle

Plánování jednání představuje z psychologického hlediska naučitelnou kompetenci, která přímo podporuje podnikatelský úspěch. To, zda se prvotní záměr dále vyvíjí v obchodní příležitost vhodnou pro trh nebo pro vybudování operativní struktury podniku, určuje propracované plánování, které detailně stanoví dílčí jednání, která vedou k cíli. Detailní popis znamená specifikovat co, kde, jak a kdy chtějí dělat. Podnikatelé mohou například převést cíl získání počátečního kapitálu do jednacího plánu,

kteřý popisuje, s jakými poskytovateli rizikového kapitálu chtějí jednat, a také v jakém termínu, na jakém místě a s jakou strategií. Jednací plány jsou v podnikatelském procesu samozřejmě komplexnější, ale princip tohoto zjednodušeného příkladu lze použít pro všechna podnikatelská jednání.

▪ Reagování na chyby

Úspěch nebo neúspěch obchodních příležitostí se nedá s jistotou odhadnout. Reagování na chyby a neúspěchy je proto klíčové. Chyby mohou mít závažné např. finanční důsledky, které mohou malým a mladým podnikům zkomplikovat situaci. Přinášejí však také velký učební potenciál, a ne zřídka jsou základem inovací a nového rozvoje. Podnikatel, který chyby nepovažuje za primárně nebezpečné, na ně může reagovat mnohem rychleji a zabránit negativním důsledkům. Vědomé zabývání se chybou kromě toho otevírá možnost chybu přesně analyzovat a eliminovat zdroje systematických chyb.

Příklady úspěšných školení (kurzů)

Vědecké poznatky o podnikatelských kompetencích se realizovaly mimo jiné ve dvou efektivních typech školení. První z nich poskytuje kompetence ve vlastní iniciativě. V rámci třídního kurzu se účastníci učí důležitým principům jednání, například stanovit si konkrétní krátkodobé a dlouhodobé cíle. Dlouhodobá evaluační studie ukázala, že účastníci kurzu byli schopni výrazně zvýšit svůj podnikatelský úspěch v porovnání s účastníky srovnávací skupiny. Dosáhli většího obrátu a přijali více nových zaměstnanců.

Druhé školení se nazývá STEP (*Student Training for Entrepreneurial Promotion* – školení studentů pro podnikatelský postup). Dvanáctitýdenní kurz poskytuje studijním rozsáhlé kompetence k úspěšnému založení podniku. Studenti jsou rozděleni do týmů, zakládají reálný malý podnik a absolvují komplexní podnikatelský proces. Několik dlouhodobých studií ukázalo, že STEP výrazně zvyšuje kompetence studentů a vede k většímu počtu založených podniků.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Rosing, Kathrin, Ohly, Sandra und Gielnik, Michael. Entwicklung unternehmerischer Kompetenzen aus psychologischer Sicht. Berufsbildung, 2014, Nr. 147, S. 22–24.

Dětem na prvním stupni domácí úkoly neprospívají, říkají vědci

Studie ukazují, že domácí úkoly jsou sice prospěšné, ale až od určitého věku. Dětem na prvním stupni by se podle vědců z Dukeovy univerzity v Severní Karolíně neměly zadávat vůbec.

V současné době je společnost ve Spojených státech vtažena do učení pod velkým tlakem, které začíná už domácími úkoly zadávanými v mateřské škole. Domácí úkoly v mnoha domácnostech ovládají volný čas, který dětem zbývá po příchodu ze školy, a proto bývají označovány za *novou rodinnou večeri* 21. století. Přetažené děti pod tíhou úkolů naříkají a hroučí se. Rozčilení rodiče je přemlouvají a naléhají, aby se práci do školy věnovaly dál. Tyto rodinné boje často končí v slzách, výhrůžkách a rodičích tajně dokončujících úkoly svých dětí.

Rodiče se s večerními bitkami smiřují, protože chtějí pro své děti to nejlepší. Ale na druhou stranu – pravý opak se zdá být pravdou. Komplexní souhrn 180 výzkumných studií provedených psychologem a neurologem Harrisem Cooperem, působícím na Dukeově univerzitě v Severní Karolíně, ukazuje, že přínosy domácích úkolů jsou vysoce podmíněny věkem: středoškolákům jsou ku prospěchu, pokud na nich večer pracují méně než dvě hodiny, žákům druhého stupně základní školy poskytují drobnou studijní vzpruhu, u dětí na 1. stupni je lepší s domácími úkoly počkat.

Pokud si výsledky výzkumu prohlédnete (ne jednu studii, ale celou práci zaměřenou na domácí úkoly) zjistíte, že úkoly mají účinek, který není vždy dobrý. Domácí úkoly zadávané v útlém věku totiž zvyšují negativní postoje dětí ke škole. Děti se proti domácím úkolům bouří, protože potřebují dělat jiné věci. Křičet a běhat, uvolnit se. Dělat domácí práce. Jít brzy spát. Hrát si a následovat při tom vlastní nápady. Během celého dne ve škole se dětem říká, co mají dělat – tedy převážně v tichosti sedět a soustředit se na učení. Školní učení je ovšem pouze jednou stránkou dítěte. Když škola skončí, děti potřebují čas na jiné věci.

Některé školy si už tuto skutečnost uvědomují. Jedna ze základních škol 1. stupně v New Yorku udělala loni změnu, když její ředitelka Jane Hsu domácí úkoly zrušila a místo toho požádala rodiče, aby dětem četli. Jednotlivé školy a učitelé od Marylandu po Michigan udělali to samé – buď domácí úkoly na prvním stupni eliminovali, nebo je ponechali jako dobrovolné. Školy ovšem současně hlásí, že pokud učitelé domácí úkoly nezadávají, někteří rodiče se jich sami dožadují.

Zodpovědnost lze trénovat i jinak

Zastánci domácích úkolů říkají, že děti učí tzv. měkkým dovednostem, jako je zodpovědnost a dobré studijní návyky. To je ovšem další problém spojený s domácími úkoly na 1. stupni základní školy. Malé děti zřídka zvládají dovednosti *time managementu* nebo silné emoce, které domácí úkoly doprovázejí, takže zodpovědnost dopadá na rodiče. Dospělí přebírají nežádoucí roli *úkolové hlídky*, která dětem úkoly stále připomíná, a děti se stávají experty v prokrastinaci a ve zvyku stěžovat si, dokud jsou nuceny k práci.

Když se domácí úkoly dostanou na úroveň, kdy pro žáky představují studijní přínos, mohou se stát také jejich povinností. To znamená, že od studenta střední školy by se mělo očekávat, že své domácí úkoly udělá, aniž by mu je někdo připomínal. Na druhém stupni základní školy je dobré domácí úkoly jeden nebo dva roky trénovat, ale není třeba je nacvičovat celá léta. Děti mladší 11 let se mohou učit odpovědnosti jinými způsoby. Šestileté dítě by si mělo například vzpomenout, že má nakrmit kočku a přinést domů její misku na jídlo.

Pokud chceme, aby si děti zlepšily paměť, soustředění, kreativní myšlení, výkony při testech a dokonce školní chování, odpovědí není více domácích úkolů, ale více spánku. Národní nadace spánku ve Spojených státech informuje, že děti trpí nedostatkem spánku, částečně kvůli domácím úkolům.

Rodiče se často cítí být domácími úkoly svázáni, protože nevědí, že mají možnost volby. Rodiče se přitom mohou s učitelem domluvit ohledně množství úkolů nebo samotného faktu, zda domácí úkoly vůbec dělat – zvláště na prvním stupni. Řada učitelů bude velmi ráda za změnu. Zrušení domácích úkolů nebo změna *kultury domácích úkolů* navíc vrací kontrolu nad vzdělávacím zpátkem na lokální úroveň.

Přeložila Alena Nová

Pramen: Shumaker, Heather. Why Parents Should Not Make Kids Do Homework. TIME, 2016, March 8.

<http://time.com/4250968/why-parents-should-not-make-kids-do-homework/>

Není zámečnick jako zámečnick

Většina laiků si při slově zámečnick okamžitě vybaví zámek a klíče. Tento název však označuje několik povolání. Ta se od sebe odlišují přídavnými jmény, která doplňují podstatné jméno zámečnick i v jiných jazycích.

Ve Slovníku spisovného jazyka českého (Praha, Academia 1971) je uvedeno, že „zámečnick (zámečnice) je ten, kdo vyrábí, opravuje nebo montuje kovové předměty (původně jen zámky), konstrukce nebo součásti převážně ručními nástroji: vyučit se zámečnickem; dát zámečnickovi spravit zámek; strojní, stavební, umělecký zámečnick; zámečnick opravář. (Marie Pujmanová ve svém díle použila i zdobněliny zámečnick, zámečnicka.)“

Slovo *zámečnick* je součástí názvů různých povolání: *strojní zámečnick* pracuje ve strojírenské výrobě, opracovává strojní součásti a sestavuje z nich části strojů a strojních zařízení; *provazní zámečnick* opravuje a reviduje výrobní, energetické a dopravní stroje a zařízení a zhotovuje jejich součásti; *stavební zámečnick* zhotovuje, svařuje a montuje mříže, žebříky, kanálové poklapy, zábradlí, ocelové konstrukce, zárubně oken, stěny a vrata z válcovaných profilů; a *zámečnick* bez adjektiva vyrábí a opravuje zámky a klíče a otvírá zámky, od kterých se klíče ztratily.

V dnešní době, kdy řemeslníci mohou putovat za prací po Evropě, jsme se rozhodli vnést jasno do překladu slova zámečnick – viz tabulka. Pokud budete mít další návrhy nebo připomínky, napište nám. **AK**

Česky	Anglicky	Francouzsky	Německy
zámečnick	locksmith	serrurier	Schlosser
strojní zámečnick	fitter	ajusteur mécanicien	Maschinenschlosser
stavební zámečnick	building fitter, locksmith constr.	serrurier de bâtiment	Bauschlosser
umělecký zámečnick, kovář	artist blacksmith	ferronnier d'art	Kunstschlosser

Švédsko 2016: Rok odborného vzdělávání a přípravy

Rok 2016 byl vyhlášen švédským rokem odborného vzdělávání a přípravy, švédsky yrkesutbildning. Odborné vzdělávání budou propagovat různé aktivity včetně mezinárodní soutěže EuroSkills, která bude ve Švédsku pořádána poprvé.

Reforma z roku 2011¹ se zaměřila na lepší přípravu žáků na pracovní život zvýšením rozsahu odborného vzdělávání a zavedením středního odborného vzdělávání založeného na učnovství, přesto podíl žáků v programech OVP klesl v posledním desetiletí o 10 %. Navzdory snahám švédské vlády zvýšit různými cestami atraktivitu OVP, zvolila si v roce 2015 programy odborného vzdělávání jen třetina nových žáků státních středních škol (*gymnasieskolan*)².

Švédská vláda se proto spojila se zaměstnavateli a zaměstnaneckými organizacemi ve společném úsilí o zvýšení atraktivity a kvality OVP a vyhlásila rok 2016 švédským rokem OVP. Po několika letech poklesu je nyní čas povzbudit zájem o tuto část vzdělávacího systému, která je klíčová pro švédský průmysl a jeho konkurenceschopnost v globální ekonomice.

Vláda a její partneři budou financovat nové akce a činnosti zaměřené na mladé lidi na druhém stupni základních škol, na jejich rodiče a pracovníky v poradenství a profesní orientaci. Úkolem bude: zvýšit atraktivitu a kva-

litu OVP zlepšením vztahů mezi školou a pracovním životem, pomáhat žákům v rozhodování o výběru budoucí profesní dráhy zpřístupňováním potřebných informací a přispíváním k poskytování kvalifikací. Činnosti vyvrcholí v květnu švédskou soutěží Yrkes-SM a v prosinci soutěží EuroSkills. Obě události mají zvýšit povědomí o OVP. Školy a široká veřejnost jsou k soutěžím zvány nejen jako diváci – mohou si také vyzkoušet různé odborné techniky, navštívit výstavy, setkat se se soutěžícími a vidět mladé kvalifikované odborníky z celé Evropy v akci. **AK**

¹ *Systém vzdělávání ve Švédsku, Zpravodaj 1/2015, s. 13.*

² *Odborné vzdělávání ve Švédsku, Zpravodaj, příloha II/2010.*

Prameny:

Sweden - the year of VET focuses on increasing VET attractiveness and quality, ReferNet Sweden

<http://www.cedefop.europa.eu/en/news-and-press/news/sweden-year-vet-focuses-increasing-vet-attractiveness-and-quality?src=email&freq=daily>

<http://worldskills.se/yrkesutbildningensar/> <http://yrkessm.se/>

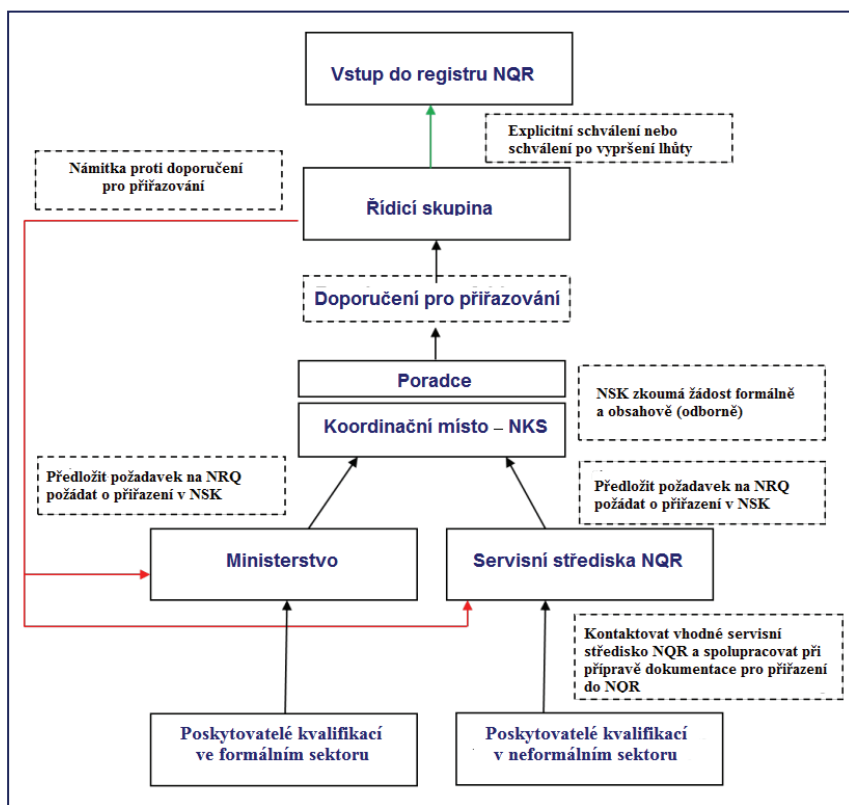
Rakousko: Zákon o národním rámci kvalifikací vstupuje v platnost

Spolkový zákon (NQR-Gesetz) o národním rámci kvalifikací (Nationaler Qualifikationsrahmen – NQR) vstoupil v platnost 15. března 2016 a oficiálně ustavil NQR v Rakousku. To znamená, že byl ukončen rozsáhlý proces vytváření klíčových bodů NQR, ve kterém byla zapojena řada zainteresovaných skupin. NQR nyní poskytuje jasný základ pro přiřazování kvalifikací.

Úkolem NQR je podporovat transparentnost a srovnatelnost kvalifikací v Rakousku a v Evropě, aniž by to ovlivnilo existující profesní nebo jiná práva a oprávnění. Rakouský NQR není nařízením nebo součástí vládní administrativní jurisdikce, ale je to služba soukromému sektoru poskytovaná spolkovou vládou.

Základem zákona o NQR jsou opatření řídicí postup přiřazování kvalifikací i odpovědné orgány a insti-

tuce. Podle tohoto zákona je přiřazování k NQR založeno na deskriptorech Evropského rámce kvalifikací (EQF) a rámců kvalifikací pro Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání – EHEA (Dublinské deskriptory). ‘Y-model’ je tedy právně ustavený, takže bakalářské, magisterské a PhD/doktorské hodnosti jsou přímo klasifikovány k úrovním 6, 7 a 8. Všechny další kvalifikace jsou klasifikovány podle požadavku na přiřazení.

Zákon definuje úkoly přidělené příslušným orgánům NQR. Koordinační místo NQR (NQR – *Koordinierungsstelle*) je označováno zkratkou NKS. NKS bude zkoumat alokační požadavky jak z formálního hlediska, tak z hlediska obsahu – v tom případě bude využíváno know-how relevantních expertů. Bude ustaven poradní výbor NQR, který bude radit NKS. V poradním výboru bude sedm expertů z různých oblastí kvalifikace: z *profesní praxe a počátečního, dalšího a pokračujícího vzdělávání a přípravy*, jak je to formulováno v zákoně.

Po přezkoumání alokačních požadavků předloží NKS doporučení řídicí skupině NQR, sestavené ze zástupců různých ministerstev, sociálních partnerů, z oblasti vysokoškolského vzdělávání a vzdělávání dospělých, z úřadů práce, spolkové reprezentace mládeže a ze spolkových zemí. Řídicí skupina NQR bude radit spolkovým ministerstvům koordinujícím NQR (ministerstvu školství a ministerstvu vědy, výzkumu a hospodářství) ve strategických záležitostech a bude mít právo apelovat proti alokačním doporučením NKS.

Zákon rozlišuje klasifikaci formálních (právně regulovaných) a neformálních (právně neregulovaných) kvalifikací. V obou případech bude nutné předložit alokační žádost NKS s podrobným popisem kvalifikace, příslušných výsledků učení a postupu hodnocení. Uchazeči o formální kvalifikace jsou příslušná spolková ministerstva. Protože neexistují žádné oficiální kompetentní orgány pro neformální kvalifikace, budou tzv. servisní místa NQR (NQR-Servicestellen) žádat o neformální kvalifikace – budou sloužit jako zprostředkovatelé mezi poskytovateli neformálních kvalifikací a orgány NQR, zaměřovat se na podporu poskytovatelů kvalifikací

v klasifikačním procesu a zabezpečovat kvalitu a validitu alokačních žádostí. Budou jmenována Ministerstvem školství v konzultaci s Ministerstvem vědy, výzkumu a hospodářství a budou oprávněna předkládat žádosti o alokaci v zastoupení poskytovatelů kvalifikací. AK

Prameny:

Austria - NQF law enters into force. ReferNet Austria
<http://www.cedefop.europa.eu/en/news-and-press/news/austria-nqf-law-enters-force>
Mayr, Thomas und Tritscher-Archan, Sabine. Der österreichische Qualifikationsrahmen: Umsetzungsstand, Ziele und Erwartungen. ibw aktuell Nr. 18 | 24. Februar 2016.
http://www.ibw.at/images/aktuell/oesterreichische_qualifikationsrahmen.pdf

Proč lidé věří konspiračním teoriím

Pozorování UFO, zfalšované přistání na měsíci. Reptiliáni, kteří vládnu světu. Co – ve jménu našich údajných ještěřích vládců – dokáže člověka přesvědčit, aby věřil konspiračním teoriím? Podle dvou nových studií otištěných v časopise *Applied Cognitive Psychology* mají konspirační teoretici (a je jich mnohem více, než byste si mysleli) jednu společnou vlastnost – cítí nedostatek kontroly nad svým životem.

Jan-Willem van Prooijen, psycholog z Vrije Universiteit v Amsterdamu, studoval 6 let konspirační teorie a lidi, kteří jim věří. Když s tímto výzkumem začal, překvapilo ho, kolik lidí věří konspiračním teoriím.

Konspirační teorie se obvykle objevují v dobách nejistoty a strachu: po teroristických útocích, finančních krizích, po smrti slavných osobností a po přírodních katastrofách. Starší výzkumy naznačují, že když lidé cítí, že nemají kontrolu nad situací, snaží se jí dát smysl a zjistit, co se stalo. Snaha najít smysl tam, kde není, je vede k tomu, že spojují věci, které nezbytně nejsou spojené s realitou.

Van Prooijen spolu se svým týmem ukázal, že to platí také opačně: pocit kontroly chrání před vírou v konspirační teorie. V rámci jedné ze studií bylo 119 lidí rozděleno do dvou skupin. Lidé z první skupiny dostali za úkol zaznamenat období, kdy měli absolutní kontrolu. Druhé skupině bylo řečeno, aby si poznamenali dobu, kdy necítili pocit kontroly. První skupina tak získala pocit síly, zatímco lidé ve druhé skupině se cítili bezmocní.

Poté byl zkoumán názor účastníků studie na nešťastnou událost, která se stala v Amsterdamu. Bylo zničeno hodně domů a mnoho lidí věřilo, že je konspirací městské rady. U první skupiny bylo méně pravděpodobné, že uvěří, že by vláda udělala něco zlého, protože mají-li lidé pocit kontroly, méně inklinují k víře v konspirační teorie. Pociť kontrolu může způsobit, že lidé jsou méně podezřívaví k vládním operacím.

Nizozemci samozřejmě nejsou jediní, kdo věří v konspirační teorie. V posledních měsících roku 1999 byl v Americe proveden jiný experiment, který se zaměřil na Y2K, tj. *Problém roku 2000*, kdy mělo při přechodu na rok 2000 dojít k celosvětovému kolapsu počítačů, elektráren aj. Čím více se lidé báli počátku nového milénia, tím spíše měli sklony uvěřit dalším konspiračním teoriím, od Kennedyho k zatajování důkazů o existenci UFO. Pokud člověk již nějaké konspiraci věří, je pravděpodobné, že uvěří i jiné.

Toto zjištění podporují data z dalšího šetření, které zjistilo, že 37 % Američanů věří, že Úřad pro kontrolu potravin a léčiv (FDA) záměrně brání veřejnosti v přístupu k přírodní léčbě rakoviny, protože je zavázán farmaceutickým společností.

Toto přesvědčení je těžké změnit. Nový výzkum však naznačuje, že získají-li lidé pocit kontroly, mohou některé konspirační teorie ztratit na síle – to je zjištění, které by mohlo být užitečné pro celý svět.

Míru náchylnosti k víře v konspirační teorie ovlivňují kulturní rozdíly, ale to nejzákladnější v konspiračním teoretizování je univerzální pro všechny. Lidé mají přirozenou tendenci být podezřívaví vůči těm, kteří jsou u moci a mohou být potenciálně nepřátelští.

Přeložila Tereza Rychtaříková

Pramen: Oaklander, Mandy. Here's Why People Believe In Conspiracy Theories.
<http://time.com/3997033/conspiracy-theories/?xid=newsletter-brief>

Počáteční podpora pro mladé lidi v EU: Od implementace k evaluaci

Mladí lidé byli nejvíce zasaženi velkou hospodářskou recesí. Míra nezaměstnanosti mladých lidí ve věku 15–29 let byla v roce 2014 o více než sedm procentních bodů vyšší než celková míra nezaměstnanosti. Podpora podnikání se stává přijatelným politickým nástrojem pro snížení nezaměstnanosti a vytváření trvalých pracovních míst. Podnikání samo o sobě však není řešením nezaměstnanosti mládeže a má svá rizika. Evropské údaje sice ukazují, že ve srovnání se staršími věkovými skupinami dává vysoký podíl mladých lidí přednost samostatné výdělečné činnosti, míra samostatně zaměstnaných mladých lidí v EU je však nízká. To mohou způsobovat překážky při zahajování podnikání.

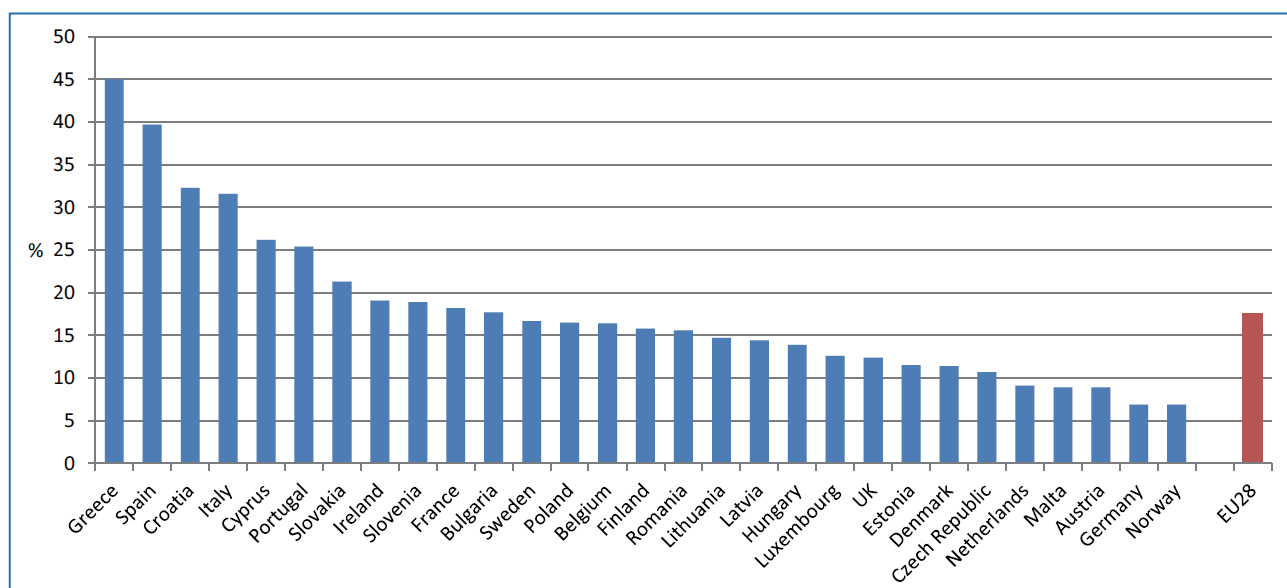
Zpráva přináší přehled současných startovacích podpůrných opatření zaměřených na mladé lidi i obecnějších opatření, která pro ně mají význam. Poskytuje také evaluaci dopadu vybraných opatření.

Politický kontext

Na úrovni EU dochází od roku 2008 k posunu od politiky podporující malé a střední podniky k politice podporující podnikání, částečně kvůli trvalému poklesu

míry zaměstnanosti mládeže v mnoha členských státech. To naznačuje posun v prioritách od posilování konkurenceschopnosti a udržitelného hospodářského růstu v kontextu Lisabonské strategie ke snižování nezaměstnanosti a podpoře vytváření pracovních míst, což jsou hlavní cíle strategie Evropa 2020. Větší důraz je kladen na mladé lidi, zejména na ty, kteří nejsou ve vzdělávání, v zaměstnání nebo v profesní přípravě NEET.

Míra nezaměstnanosti mladých lidí (15 – 29 let) v zemích EU a v Norsku, v roce 2014

Podpora podnikání mládeže je zdůrazněna v balíčku zaměstnanosti mládeže (*Youth Employment Package*). Ten obsahuje záruku pro mladé lidi, ustavenou v roce 2013, která se mezi jiným zaměřuje na větší dostupnost služeb počáteční podpory pro mladé lidi. Všechny členské státy představily své národní plány na zavedení Záruky pro mladé lidi (*Youth Guarantee Implementation Plan – YGIP*), z nichž mnohé obsahovaly stimuly počáteční podpory pro mladé podnikatele. Ty jsou však v jednotlivých členských státech různé a jsou i rozdíly

v druhých opatření podporujících podnikání nabízených mladým lidem. Pochopení rozmanitosti opatření počáteční podpory, které v EU existují, a jejich dopadu, i hodnoty evaluace různých dopadů, je důležité pro dosažení cílů stanovených Zárukou pro mladé lidi.

Klíčová zjištění

Mapování opatření počáteční podpory

Téměř všechny členské státy uplatňují politická opatření pro podnikání. Ta, která jsou zaměřena specificky na mládež, byla zavedena v důsledku vysoké míry neza-

městnanosti mládeže. Mnohé počáteční intervence pro mladé lidi jsou skromná dočasná opatření malého rozsahu s omezenými finančními zdroji, což může omezovat jejich celkový potenciální dopad. I když jejich efektivita může být zvýšena, pokud jsou součástí celkové a dobře koordinované politiky podnikání, jen málo počátečních opatření funguje ve větším politickém rámci nebo v širších strategiích zaměstnanosti mládeže.

Opatření pro podnikání mládeže obvykle poskytují podporu jen ve formě přípravy na podnikání, poradenských služeb, mentorování a koučování, nebo kombinaci těchto prostředků s finančními stimuly.

Přístup používaný dlouhodobými a úspěšnými programy pro mladé lidi – např. často citovaným programem *Prince's Trust Enterprise* ve Spojeném království – upřednostňuje fázovaný přístup poskytující podporu po celou dobu v různých stádiích podnikatelského procesu od konceptualizace podnikatelské myšlenky až po skutečné zahájení a rozvíjení podnikání.

Přes zvyšující se počet podnikatelských iniciativ pro mladé lidi jsou mnohá dostupná opatření zaměřena na nezaměstnané jako součást aktivní politiky trhu práce (*active labour market policies* – ALMP); to však nebrání jejich začlenění do YGIP v jednotlivých zemích. Mnohé z těchto všeobecných počátečních opatření jsou omezeny jen na mladé lidi. Nejvhodnější systémy nabízejí pomoc v předstartovní fázi, protože mladí lidé nemají žádné předchozí zkušenosti a základní podnikatelské kompetence.

Přehled vývoje politiky

Rostoucí zájem o podnikání mládeže není spojen s rozumnou evaluací dopadu specifických iniciativ. Byly analyzovány pouze tři evaluace dopadu, které použily pokročilé a důkladné statistické metody a hodnotily opatření přímo nebo se specifickým zaměřením na mladé lidi (*Créa Jeunes* ve Francii, předchůdce současného programu *Prince's Trust Enterprise* ve Spojeném království a *Junior Achievement Company Program* ve Švédsku). Další evaluace projektů zaměřených specificky na mládež jsou monitorovací, takže poskytují informace o účasti a názorech účastníků na to, jak jim programy pomohly. I když tyto informace jsou také užitečné, nevypovídají příliš o účinnosti intervencí.

Obecným zjištěním je, že čím je evaluační přístup sofistikovanější, tím nižší je zjištěný dopad evaluovaného programu. Evaluace, která aplikovala nejdůkladnější a nejvědeckější metody používané v evaluaci postupů (experimentálních metod), zjistila, že postupy neměly žádný dopad.

V mnoha případech byl evaluační proces ztěžován tím, že evaluační opatření nemělo jasně definované

úkoly a kvantifikovatelné cíle. Mnohé revidované evaluace se to snažily překonat tím, že přijaly „post-racionalizační“ přístup k hodnocení výkonu podle úkolů, zatímco cíle byly dodány výzkumníky až potom jako součást provedení evaluace.

Kromě toho jen velmi málo evaluací zkoumalo míru možných nekrytých ztrát (když výsledky nepřidávají nic k tomu, co by se stalo i bez podpory) a účinky přesunutí (negativní důsledky pro konkurenční podniky) vyplývající z jakéhokoliv druhu podnikatelské politiky. Když k tomu dojde, mají odhady tendenci být založeny na vlastních datech a v jednotlivých studiích se značně liší.

Strategické tipy

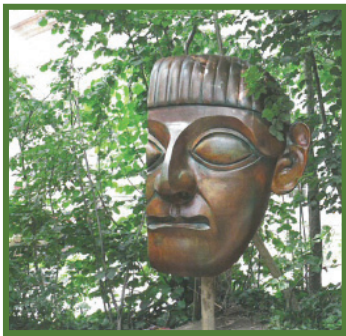
- Vezmeme-li v úvahu, že nefinanční formy podpory mladých lidí pravděpodobně porostou se zaváděním záruky pro mladé lidi, je třeba zkoumat dopad těchto intervencí na výsledky mladých lidí na trhu práce.
- Hodnocení dlouhodobého dopadu politických intervencí na zvýšení zaměstnatelnosti mladých lidí je zvláště důležité a mělo by být v evaluacích politiky bráno v úvahu do větší míry než dosud.
- Stejně důležité je zkoumání potenciálních nekrytých ztrát a účinků přesunutí spojených s podnikatelskými postupy, aby se zajistilo, že veřejné zdroje jsou využívány účinně a efektivně.
- Při hodnocení intervencí u mladých lidí je třeba se posunout k experimentální evaluaci. Kvazi-experimentální přístupy, např. využití tendence k porovnávání výsledků, přehnaně spoléhají na údaje o zaměstnanecké historii jednotlivců a u mladých lidí je k tomuto zkoumání jen omezený potenciál.
- Podrobné hodnocení dopadu podpůrných projektů při zakládání podniku by mělo zahrnovat jak kvantitativní, tak kvalitativní prvky. Všechny startovací programy by měly mít jasné cíle a ukazatele, podle nichž může být měřena úspěšnost.
- Prvky všech projektů by měly být v zásadě replikovatelné v jiných zemích EU, nejprve je však třeba se ptát na validitu a efektivnost zásahů. Jsou proto nezbytné řádně provedené evaluace, ideálně navržené jako integrovaná součást navrženého politického postupu a s adekvátními zdroji.

AK

Pramen: Riso, Sara. Start-up support for young people in the EU: From implementation to evaluation. Eurofound. Luxembourg : Publications Office of the European Union 2016. 76 p. ISBN: 978-92-897-1422-8

<http://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2016/labour-market-business/start-up-support-for-young-people-in-the-eu-from-implementation-to-evaluation>

Umělecká řemesla – práce s kovem

Ve francouzském časopise *L'enseignement technique* nyní začali publikovat tematické články věnované uměleckým řemeslům. Prvním počinem byla příloha v čísle 247¹. V nejnovějším čísle je článek věnovaný řemeslníkům, kteří zpracovávají kovy, a to jak za tepla, tak za studena. Umělecký řemeslník pracující s kovem, jehož pracovní činnosti jsou v článku popisovány, se nazývá umělecký kovář (*fondeur d'art*). Další řemesla v tomto oboru jsou představena v tabulce za článkem.

Autorka pracující v uměleckém kovářství a klenotnictví pojala článek také trochu umělecky.

Řemeslo je všední zaměstnání, ale umělecké kovářství je vášně. Nedovolí tomu, kdo se na něj dá, zůstat v něm jen trochu. Náročnost jak odborná, tak umělecká vyžaduje znalosti, dodržování pravidel, vytrvalost a konečně celkové zaujetí.

Jak to přijde, s takovým profesním tlakem, že záliba přetrvá a člověk neztratí své sny? Právě v tom spočívá všechna alchymie. Umět spojit techniku s tvůrcem, umět překonat své kompetence ve prospěch obdivuhodnějších realizací. V tomto řemesle nejsou limity. Dokonalá znalost používaných materiálů je pro řemeslníka základem úspěchu.

Nové materiály umožňují tomuto řemeslu pokračovat v cestě k dokonalosti. Řemeslník se přizpůsobuje požadavkům, inovace jsou všude.

Práce se železem se vyvíjí stovky let, prochází epochami, dokazuje svou užitečnost, a my jsme prostě uchvázeni krásou vytvořených děl.

Se svými díly, které navrhuje a vytváří, se kovář ohlíží do minulosti, aby nás přenesl do zítřka.

I když nové nástroje a technologie tvoří součást dnešní *navrhářovy brašny*, znalost stylů, tendencí a epoch zůstává pro všechny řemeslníky nenahraditelná. Jednoduché kreslení v provedení 3D nemůže být rozhodující, protože umělecký kovář je ten, kdo přináší novou uměleckou vizi, kdo vytváří krok za krokem svůj vlastní styl, svůj ateliér, svou reputaci. Žít se svým řemeslem to především dává hodnotu vlastnímu životu naplněnému kulturním, uměleckým a odborným bohatstvím.

Kovář ve svém ateliéru prosazuje bohatou a tvůrčí budoucnost, ale hlavně se prosazuje u pozorných zákazníků, kteří také hledají výjimečné a vzácné hodnoty.

Proč by se člověk dal na řemeslo, kdyby se jím nechtěl žít? To jsou jednoduchá a pravdivá slova.

Takže přestaňme dělat z uměleckého řemesla vedlejší kolej, druhořadou záležitostí vhodnou k převedení na jinou práci.

Je třeba lépe představit toto výjimečné povolání, říci bez vytáček a doložit, že je třeba začít v mládí, protože toto učňovství je dlouhé, ale nyní velmi vyhledávané.

Být kovářem je povolání, ve kterém se na živobytí vydělává velmi dobře. Nehledě na množství doporučení, stačí pouhý pohled při procházce městem, nezáleží na tom, v které zemi, abyste zjistili, jak je umění kovaného železa všudypřítomné, a hlavně konstatovali, že ve své podstatě prochází časem. Kováři jsou budovateli zítřka, tvůrci, jejichž díla jsou ušlechtilá a zároveň nezbytná pro každodenní život.

AK

¹ Viz *Zpravodaj 10/2015*, s. 14.

Pramen: THEROUSE CREVECOEUR, Carole (fernonnière d'art et joaillière). Métiers d'art. Métal, l'art du feu! L'enseignement technique, 2016, no. 249, p. 24–25.

Některá další povolání

	
Bronzier – výrobce nebo odlévač bronzových předmětů	Feronnier d'art – umělecký zámečník
	
Graveur sur métal – kovorytec	Fondeur de cloches (campanologue) – zvonář

<http://www.institut-metiersdart.org/metiers-d-art/metal>

Co nového v časopisech

Journal of Vocational Education & Training	Sociologický časopis
<p>PARKINSON, Jean and MACKAY, James. The literacy practices of vocational training in Carpentry and Automotive Technology. [<i>Procvičování gramotnosti v profesní přípravě tesařů a automechaniků.</i>] JVET, Vol. 68, No. 1 (2016), p. 33–50.</p> <p>Předcházející studie o gramotnosti v profesní přípravě na Novém Zélandu ukázaly, že gramotnost v profesní přípravě je pro žáky náročnější, než se všeobecně uznává. Autoři článku zkoumali způsob nabývání gramotnosti jako socializaci v oborech přípravy tesařů a automechaniků pomocí rozhovorů s tutory, zkoumáním učebnic a písemných projevů žáků. Byl identifikován registr mluveného jazyka, který se od běžně používaného jazyka lišil v tom, že byl odborný, odrážel odborné specializované znalosti a ukazoval identitu příslušnosti k oboru. Bylo zjištěno, že žáci čtou velmi různé texty, včetně složitých odborných textů, např. stavebních standardů, specifikací, klasifikací a instrukcí výrobce i učebních textů napsaných tutory. Psaní bylo méně náročné a obsahovalo odpovědi na otázky a testy a přípravu na odborné zápisy. Navrhují se další výzkum procvičování mluvené řeči na základě pozorování vzdělávací praxe. Pro profesní pedagogiku z toho vyplývá větší zaměření na podporu čtení.</p>	<p>OBROVSKÁ, Jana. Frajeři, rapeři a propadlíci: etnografie etnicity a etnizace v desegregované školní třídě. Sociologický časopis / Czech Sociological Review, Vol. 52, No. 1 (2016), p. 53–78.</p> <p>Článek se zaměřuje na dynamiku etnicity v desegregované třídě. Autorka zkoumá roli etnicity v kultuře mezi spolužáky a zjišťuje, že je obvykle zprostředkovávána a prolínána s dalšími kategoriemi (pohlaví, věk) a sociálními identitami žáků (např. identitou přítele). Také se snaží určit, v jakém kontextu a v jakých směrech k prolínání dochází a jaký druh integračních nebo vylučovacích efektů má etnicita ve třídě. Tvrdí, že etnicita se stává primárně viditelná během ritualizovaného symbolického chování, v němž je významnost různých identit akcentována. Na pozadí etnografického popisu role etnicity ve třídě autorka analyzuje pozici romských žáků ve třídě. Jejich vyhraněnost může sloužit jako zdroj vylučování nebo jako prostředek sebeprosazování. V průsečíku nízkého statusu, který romští žáci mají jako žáci a vysokého statusu, který mají jako přátelé, jsou etnicita a etnizace ve třídě ve svých účincích v protikladu.</p> <p><i>Časopis je k vypůjčení v knihovně.</i></p>

Nové knihy v knihovně

BARTOŇOVÁ, Miroslava, VÍTKOVÁ Marie a kol.

Inkluze ve škole a ve společnosti jako interdisciplinární téma. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2016. 363 s. ISBN 978-80-210-8093-5 Sg. 8267

Obhodnocení vlastních schopností žáků ve školním výkonu vzniká nejčastěji v rámci srovnávání se spolužáky. Dobří žáci často profitují ze sociálního srovnání a vyvíjejí pozitivní obraz vlastních schopností, protože se často srovnávají se slabšími žáky. Naproti tomu má sociální srovnání nepříznivý efekt k sebe-konceptu slabých žáků, protože ti většinou provádějí srovnání směrem k lepším žákům. Způsob, jak učitelé dávají žákům zpětnou vazbu o jejich výkonu, zda žáky srovnávají s druhými, nebo zda zdůrazňují jejich individuální pokrok, má tedy podstatný vliv k vývoji sebekonceptu žáků.

BARTOŇOVÁ, Miroslava, VÍTKOVÁ Marie a kol.

Vzdělávání se zaměřením na inkluzivní didaktiku a vyučování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole hlavního vzdělávacího proudu. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2013. 279 s. ISBN 978-80-210-6678-6 Sg. 8268

Inkluzivní vzdělávání vyžaduje systémové změny, neboť jeho účastníci si jsou vědomi nedostatků. Pro naplnění cílů je třeba zaměřit se na individuální podporu učení žáků se specifickými potřebami. Finové věří, že inkluzivní vzdělávání žáků se zdravotním postižením je prospěšné jak pro žáky samotné, tak pro celý národ (OSN, 2007).

CVEJNOVÁ, Jitka.

Co chcete vědět o České republice : učebnice reálií. 4. vyd. 1. dotisk. Praha : Karolinum, 2015. 157 s. ISBN 978-80-246-2291-0 Sg. 8215

V druhé polovině 19. století pronikala česká slova terminologické povahy zejména do chorvatštiny a do bulharštiny (např. terminologie truhlářská, neboť prvním ředitelem odborné truhlářské školy v Bulharsku byl Čech). Ve stejném období se dostala také některá slova českého původu do rakouské němčiny, zejména do vídeňského dialektu, což byl přirozený důsledek působení českých řemeslníků v tomto městě.

EURYDICE.

Entrepreneurship Education at School in Europe. Eurydice Report. [Výchova k podnikavosti ve školách v Evropě. Zpráva Eurydice.]

Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2016. (Education and Training). ISBN 978-92-9492-093-5 *Jeden volný výtisk je k dispozici v knihovně.* Sg. 8263

Dostupné ze stránky:

<https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/images/4/45/195EN.pdf>

Jeden volný výtisk publikace je k dispozici v knihovně NÚV.

Viz též *Výchova k podnikavosti v evropských školách.* Zpravodaj 3/2016, s. 7–9.

STEPHAN, Martin.
Kosmické rozhovory : o povaze vesmíru a pátrání po skutečnosti. 1. vyd. Praha : Malvern, 2016. 307 s. Název originálu: *Cosmic conversations.* ISBN 978-80-7530-020-1

Sg. 8269

Dnes jsme na planetě jedním z nejnovějších druhů určitě my. Bílý žralok je sice fantastický, ale svou fyzickou podobu získal už

velmi dávno a od té doby se utváří stále stejně. Podobným způsobem přijalo i naše Slunce svou stabilní formu před dlouhým časem. Kaktus se sice neustále trochu mění, ale ve své současné podobě setrvává již dlouho. Člověk se však objevil teprve nedávno a stále se snaží svou formu najít. Takže právě teď je novým prvkem ve vesmíru člověk. (Brian Swimme)

Také se můžeme v tomto kontextu zmínit o představě hříchu. Augustin zavedl do křesťanství myšlenku prvotního hříchu jako důsledek toho, že Adam a Eva neuposlechli Božího příkazu, aby nejedli ze stromu poznání dobra a zla. Tím vznikla

představa, že všichni lidé jsou v podstatě od samého počátku zlí a špatní, a tudíž potřebují církev, která by to mohla napravit. Augustinovou odpovědí na tento hřích je Ježíšova oběť.

My oba jsme Židé a příběh o zahradě Edenu je naším příběhem; domnívám se, že Židé tuto křesťanskou interpretaci obecně považují za naprosto bizarní. Tím vskutku hrozným hříchem by bylo, kdybychom z takových v podstatě triviálních důvodů měli být zničeni. To by byl poslední hřích. (Joel Primack a Nancy Abramsová)

Vše se dnes pohybuje velmi rychle. Vlády, politici, války i moc se pohybují o mnoho rychleji, než tomu bylo v minulosti. Například velké mocné korporace ve Spojených státech, Evropě, Číně a Japonsku se celkově víc zajímají o vydělávání peněz, než o skutečné potřeby Amazonie, lidí ve městech, domorodé populace a všech živých bytostí na této planetě. Většina lidí ve městech je celkově neinformovaná a nic jiného než konzumní způsob života nezná; nedělají nic pro to, aby se tato situace změnila, takže každý den dál konzumují zboží těch korporací a velice špatně se stravují. V důsledku bludného kruhu života, který vedou a jemuž chybí především rovnováha, obvykle onemocní cukrovkou, rakovinou nebo obezitou. (Eda Zavala)

Zajímavé internetové adresy

Proč a jak správně citovat – informace na webu Masarykovy univerzity v Brně

II. abychom podpořili naši argumentaci nebo doplnili vlastní myšlenku

Při tzv. argumentaci autoritou můžeme zesílit váhu našich myšlenek nebo závěrů odkazem na dřívější publikace napsané jinými odborníky, zvláště těmi obecně uznávanými ve svém oboru. Zároveň citujeme i proto, abychom vlastní myšlenku doplnili nebo naopak abychom ji dále rozvíjeli.

Na stránkách MU najdete dobré rady a poučení o tom, jak mají vypadat správné citace a k čemu slouží. Z připojené ukázky je vidět, že to není suchopárné čtení. Web je podle potřeby aktualizován.

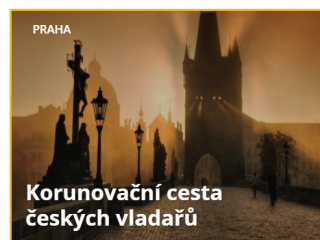
<http://is.muni.cz/el/1411/podzim2006/DSVIz01/um/>

Národní soustava kvalifikací

Portál je informační základnou o soustavě celostátně uznávaných profesních kvalifikací v ČR. Zveřejňuje informace o profesních kvalifikacích, které jsou schválené a uplatnitelné na pracovním trhu v ČR. Portál je navíc dvojjazyčný česko-anglický, takže ho můžete použít i jako překladový slovník.

<http://www.narodnikvalifikace.cz/>

Česko – země příběhů

Je název projektu poskytujícího praktického průvodce, který provádí historií, tradicemi a kulturou České republiky. Na webu se tak můžete vzdělávat zábavným způsobem a dostat se virtuálně a potom třeba i doopravdy na místa, o kterých jste možná ještě neslyšeli. Příběhů je celkem 320 příběhů ze 40 míst naší země. Nabízejí se příběhy tajemné, romantické, historické, dobrodružné a aktivní. Možná najdete tip na výlet nebo dovolenou.

<http://www.ceskozemepribehu.cz/>

Zpravodaj – Odborné vzdělávání v zahraničí
vydává Národní ústav pro vzdělávání,
školské poradenské zařízení a zařízení pro další
vzdělávání pedagogických pracovníků
Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10

Redakce:
anna.konopaskova@nuv.cz, tel. 274 022 133.
Internet:
<http://www.nuv.cz/vystupy/zpravodaj-odborne-vzdelavani-v-zahranici-1>